

Izšla vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV.

Cena lista \$5.00.

Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 1. julija (July 1) 1922.

Subscription \$5.00 Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 153.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Mobiliziranje milice v Coloradu in W. Virginiji.

Vojaštvo se pripravlja na pokolj stavkajočih rudarjev v dveh državah. Pretveza za mobilizacijo so dvomljive vesti o razdejanju železniških mostov v bližini premogovnikov v Walsenburg, Colo., in izgredi med stavkarji in stavkokazi v Zapadni Virginiji. — Veleporota prične 10. julija s preiskavo afere v Herrinu. Na bojišču še vedno iščejo mrliče.

Denver, Colo. — Coloradski guvernator Oliver H. Shoup je v četrtek ukazal mobilizirati devet kompanij coloradske narodne garde proti stavkajočim rudarjem v južnem in severnem Coloradu. Mobilizacijska odredba vključuje tudi zvišanje števila mož državne policije ali takozvanih "ranžerjev" od 50 na 400. Polkovnik Patrick J. Hamrock, državni adjutant-general, vodi mobilizacijo.

Governor je odredil mobilizacijo čet, ko je prejel poročilo od šerifa v okraju Huerfano, da sta dva železniška mostova blizu Walsenburga zgorela in štirje premogovniki Colorado Fuel & Iron kompanije so odrezani od železnice zveze. Prvi most je bil v bližini rudnika Ideal, drugi pa zračen Rousa. Razdejanje se je izvršilo v četrtek med polnočjo in šesto uro zjutraj in šerif obtožuje "radikalne rudarje". — Istočasno je bil razdejan jamični stolp premogovnika Stella May blizu Walsenburga in vodna sesalka je bila uničena pri rovu Red Ash v Louisvillu, okraj Boulder.

Polkovnik Hamrock je dejal, da mu je guvernator ukazal "zaščititi življenja in lastnino". Najbrž bo razglašeno vojno stanje.

Charlestown, W. Va. — Guvernator Morgan je v četrtek vele mobilizirati kompanijo D državne milice v West Virginiji. Kompanija D sestoji iz treh častnikov in petdeset mož. Istočasno je bila policiana pod orožje tudi pehotna kompanija C. Guvernator Morgan niti general Charnock nista povedala, kaj je dalo povod mobilizaciji, toda izvedelo se je, da vojaške čete odidejo v premogovniški okoliš Cabin Creek, kjer so baje izbruhnili izgredi proti stavkokazom.

Herrin, Ill. — Okrožni sodnik Hartzell v Marionu je naznanil, da bo veleporota pričela s preiskavo krvavih izgredov v Herrinu dne 10. julija.

Mrliški oglednik McCowell je v četrtek iskal trupla v razvalinah razdejanih parnih lopat in železniških rolovov v odprti jami, kjer se je vršila bitka med rudarji in stavkokazi. Prejel je vest, da je tam pokopanih več stavkokazov in gardistov. Devet šerifskih deputijev je kopalo in brskalo ves dan po pogorišču, toda našli niso nič. Število mrtvih je do danes še vedno 23.

Cartersville, Ill. — Oskrbiški oseboje v treh premogovniških Madison Coal kompanije, ki je pred nekaj dnevi zapustilo rove, se je vrnilo na delo. Deputišerifi so aretirali nekega stavkarja, ki je baje grozil osebju, zaposlenemu pri sesalkah.

Springfield, Ill. — Odkor okrožne rudarske organizacije v Illinoisu je obvestil krajevne unije, da se morajo držati pogodb z gotovimi premogovniškimi družbami, ki pobirajo premog iz odprtih jam v svrhu lokalnih potreb, to je za obratovanje vodovodov, plinarn, elektrarn itd. V nekaterih krajih, kakor v Danvillu, Peoriji itd., rudarji zahtevajo, da mora prenehati operiranje teh jam.

PONOČNI JEZDECI SO BIČALI DELAVCA.

Harrisburg, Ill. — Pet in dvajset ponočnih jezdecov ali kukluka-soveev je ponoči odvedlo Edward Forda na samoto, kjer, so ga bičali. Dali so mu deset dni časa, da zapusti kraj. Ford je v tem kraju eno leto. Kukluka-sovei so na to odjezdili k James Stepletonu in mu zagrozili, da s njim tako store kot s Fordom, ako ne zapusti okraja. Oba delata v žumi V. C. Parkerja. Uvedena je bila preiskava od strani oblasti.

VODITELJU STAVKARJEV JE PREPOVEDANO GOVORITI, TODA ON "GOVORI".

Manchester, N. H. — (Feder. Press.) — James Starr, podpredsednik unije tekstilnih delavcev, ki vodi stavko že od začetka v Novi Angliji, je prejel ukaz od policije, da ne sme govoriti na javnih shodih. Starr je pa vseeno sklical shod stavkarjev v tem mestu, stopil na oder in pokazal delavcem velik prapor z napisom: "Prepovedano mi je govoriti. Bodite trdni in vztrajni in zmagali boste." Delavci so burno aplaudirali "govorniku", policija, ki je bila zraven, je pa škrta z zobmi.

POLITIKA ČAKANJA SE NI OBNESLA.

ZMAGA SE OBRAČA NA STRAN RUDARJEV.
O tem govore dejstva.

Washington, D. C. (Fed. Press.) — Kdor ni slep za dogodke, lahko vidi, da rudarji zmagujejo v gigantičnem boju za pravico kolektivnega pogajanja.

In zdi se, da tudi v Beli hiši in bizniški interesi zdaj vidijo ta dejstva: Premog ne odhaja na severozapad, kamor ga morajo prepeljati prek Velikih jezer, predno preneha na njih plovba, ki se ustavi v oktobru.

Stavka železničarjev prihaja, ki bo demoralizirala hitro redno razvažanje premoga. Mogoče se lahko dogodi, da se železnice ne bodo imele ponekod dosti premoga za svojo uporabo. Ako hitro konča stavka rudarjev, po tem nastane možnost, da se izvrše pravice proti stavki železničarjev, ako ne bo stavka takoj dobljena v začetku za železničarje.

Pritožbe prihajajo, da je ena četrtina rezerve antracita za zimo že izgubljena, ker niso antracita proizvedli. Milijoni se morajo letošnjo zimo poslužiti mehkega premoga, ki ga bodo morali plačati po ceni, ki je veljavna za antracit.

Biznismani so čakali z upom na oživiljenje biznisa, a zdaj prihajajo do spoznanja, da je znižanje meze rudarjev in železničarjev bila velika zmota, kajti takega odpora še ni pokazalo ameriško delavstvo. Železničarji so se navzle in navdušeni od rudarjev. Mogoče jih bo težje ustaviti, ko spoznajo, da lahko ustavijo trgovino. Kaos na vsem trgovskem polju je na vidiku.

Predsednik je po svoji navadi pozval tajnika Hooverja, ko je bila konferenca z Lewisom, predsednikom rudarske organizacije končana. Posledica njune diskuzije je bila, da sta šla na kabinetsno sejo. Po kabinetsni seji je administracija izjavila, da je pri volji podvesti drastično akcijo, ako je potreba, da pridejo rudarji in podjetniki na skupno konferenco. In ravno to so pa rudarji vedno zahtevali.

Tako kot stoji stvari, prizna administracija, da se politika čakanja ni obnesla, da podjetniki zmorejo rudarje. Rudarska organizacija je pridobila nad sto tisoč novih članov, pomagala je v več krajih Pennsylvanije odpraviti strahovlado profesionalnih pretepačev in obenem je v druge delavske organizacije vabila nov duh bojevitosti.

V administracijskih krogih je opaziti, da mr. Hoover predloži načrt za izravnavo stavke železničarjev na priporočilo, ako se stavka izkaže uspeh. Ako zastavka delavci v železniških delavcih in delavci zaposleni pri departmentih za vzdrževanje železnice in kompanije pokažejo, da niso zmogne dobiti en milijon stavkokazev, da nadomestijo stavkarje, tedaj bo Bela hiša — ako bo postali še sedanjí vplivi — postala zelo odločna in zahtevala bo, da pridejo železniški ravnatelji na konferenco v Washington, ker tako zahteva "potreba".

V Beli hiši še priznava, da je železniški delavski odbor mrtev in da mora s pota. Vprašanje je, kako se ga naj hitro znebi. In predno se reši to vprašanje, mora končati stavka rudarjev. To toli-

MEHIKA IŠČE SODE-LOVANJA AMERIŠKIH DELAVCEV.

Z AMERIŠKIMI DELAVSKIMI ORGANIZACIJAMI ŽELI NA ZADRUŽEN NAČIN IZKORIŠČATI OLJNA POLJA.

Pet sto štirjaskih milj je še deviškega oljnega polja.

Washington, D. C. — Walter Yarrow, organizator oljnih delavcev v Texasu in Kaliforniji, se je vrnil iz Mehike in poroča, da želi mehiška vlada s ameriškimi delavskimi strokovnimi organizacijami izkoristiti na zadružni podlagi najbolj bogata oljna polja v deželi.

Okoli pet sto štirjaskih milj oljnega polja je v državah Guerrero, Puebla in Morelos, v katerih je nekdo gospodaril Zapata. Polje je bolj bogato na olju kot tampiški. Obregonova vlada se želi izmotali iz vseh nadaljnjih sitnosti z oljnimi interesi v Wall Streetu, zaradi tega hoče, da v sporazumu z delavskimi organizacijami razvije to oljno polje, ki bo zadovoljiv za obe stranki. Amesquia, bivši glavni podpornik Zapate, je zdaj v zvezi z Obregonovo administracijo. Rekel je, ako ameriški organizirani delavci poskrbe prvi milijon dolarjev in potrebne izučene delavce, da se izvrta prvih pet oljnikov, tedaj je njih vse olje, izvzemši pet in dvajset odstotkov, ki grede vladi. Vlada bo pa naobratno kupila vse olje, ki ga potrebuje za kurivo na železnicah od te nove zadruga, ki ga zdaj kupuje pri privatnih interesih. Vlada izda na mesec \$108,000 za kurivo. Vlada bo imenovala odbor, ki odloči o sposobnostih ljudi, ki vstopijo kot delavci ali zadrugniki te oljne produktivne zadruga.

"Pod našo kontrolo bo ves svet, poslopje, naselbine in mesta na tem zemljišču", je rekel Yarrow, "in odgovorni bomo za uspešno obratovanje."

Pripomnil je, da se ameriški oljni podjetniki zdaj trudijo, da pridobijo koncesije za privatne interese, toda Obregonova vlada ni uvaževala takih privatnih ponudb. Ta pokrajina je bila akoci deset let pod Zapatom. Dandanes je vsak kmet oborožen in živi veliko bolj svobodno kot delavec v katerem drugem kraju republike. Te razmere vplivajo na vlado, da želi, da naj naravna bogastva v tem okraju odkrijejo le strokovni organizirani delavci. Ako bi ameriški koncesionisti imeli pravico nad to pokrajino, bi bilo treba vzdrževati veliko vojaško posadko v Morelosu. Kmetje niso naklonjeni ameriškim kapitalistom, simpatizirajo pa z ameriškimi delavskimi organizacijami.

80 MONARHISTOV ARETIRANIH V MEMOLJI.

Morilci Rathenaua so prijeli.

Berlin, 30. jun. — Osemdeset monarhistov, ki so zapleteni v umor zunanega ministra dr. Rathenaua, je bilo aretiranih v zadnjih treh dneh. Vlada ima dokaz, da so aretiranci financirali tajno teroristično organizacijo, ki je imela pomoriti vse vodilne državnike v nemški republiki. Umor Matije Erzbergerja in večkratni poskušani umor Scheidemannja je izvršila ta organizacija. Zapleteni so mnogi bivši plemiči in sedanji poslanci v parlamentu, bivši oficirji in vseučeljski dijači. Med zaročniki so protestantovski Prusi in katoliški Bavarci, ki so se zarotili enako proti vodilnim republikanom obeh ver.

Policija poroča, da ima v posteh morilce, ki so izvršili atentat na Rathenaua zadnjo soboto. Neki Guenther, ki je prekrbel avtomobil za morilce, je bil tudi aretiran. Guenther je rezervni častnik.

ko pomeni, da se morajo zastopniki podjetnikov pogajati z zastopniki rudarjev. Mogoče se to prikratk zgodi s posredovanjem vlade, da se obnovi kolektivna pogodba.

ZVEZENI DETEKTIV, KI JE ARETIRAL DEBSA, ODPRA PRIVATNO AGENTURO.

Cleveland, Ohio. — (Federated Press.) — John G. Sawken, specialni detektiv v službi justičnega departamenta ob času vojne, ki je aretiriral in spravil v ječo Eugena V. Debsa, je pustil vladno službo in odprl privatno detektivsko agenturo v Clevelandu. Sawken je med vojno in po premirju nadzoroval pogone proti "radikalcem" in je spravil več ljudi v zapor kakor kateri drugi zvezni detektiv. Veliko oseb, katere je dal aretirati, je bilo izpuščenih, ker ni bilo proti njim nobenih dokazov. Njegova privatna agentura bo nadaljevala gonje proti "radikalcem in nevarnim delavskim agitatorjem".

McCUMBER PORAŽEN V SEVERNI DAKOTI.

STARA GARDA ŽE POJE JE REMIJADO.

Najbolj sakrjnjeni starogardniki priporočajo spremenitev starostnega pravila v senatu.

Fargo, N. D. — Časniki, ki so podpirali kandidature senatorja Porter J. McCumberja, pripadnika stare garde v republikanski stranki, priznajo po dosedaj došlih poročilih o volilnem izidu, da je McCumber poražen in da je zmagovalac Lynn J. Frazier, kandidat Nestranskarke farmerske lige. V teh uredniških pravljicah, ako bi imel McCumber v začetku šteti tudi dvajset tisoč glasov večine, bi bil vseeno premagan. Pozno v sredo zvečer je pa bilo razmerje glasov: McCumber 58,145, Frazier 55,145. Ali poročilo iz oddaljenih okrajev še ni in tam je največ pristašev Nestranskarke lige.

Washington, D. C. — Poročila o izidu primarnih volitev v Severni Dakoti so nemilo dirnula vse nazadnjake v republikanski stranki. Stara garda je prišla s strahom ugibati, kaj bo, če McCumber propade in je poražen kot kandidat.

Starogardniki sklepajo takole: "Ako propade McCumber, tedaj preideta predsedniški mesti v dveh važnih senatnih odsekih na mladorepublikance.

McCumber je bil tri in dvajset let v senatu. Po starostnem pravilu je priplezal do predsednika v finančnem odseku, v odseku za zunanje zadeve je pa na drugem mestu. Od nekdanj so pa smatrali ta odseka, kot najbolj mogočna v kongresu.

Senator Smoot je na drugem mestu v finančnem odseku. Ako je McCumber poražen, tedaj on postane predsednik finančnega odseka. V senatu se pa širi govoricca, da bo Smoot iz države Utah kmalu pozvan, da postane načelnik mormonske cerkve. Kadar se to zgodi in če ostane starostno pravilo še v veljavi, postane predsednik tega odseka senator La Follette.

Velika nevarnost preti stari gardi tudi v odseku za zunanje zadeve. Ako se senatorju Lorgu kaj pripeti, tedaj postane predsednik senator Borah iz države Idaho.

Ta resnica razburja živce starogardnikom in odganja spanee od njih oči poneči. Nekateri vprašujejo, kaj naj storimo, kje je rešitev za naš? Drugi pa pravijo, odpravimo starostno pravilo v senatu in predsedništvo v obeh odsekih ostane naše. Ohranili bi radi starostno pravilo, toda La Follette in Borah jih navdajata s strahom.

Kakšen strah bi šele zavladal med temi gentilemani, ako bi bilo v jeseni izvoljenih okoli petdeset socialističnih kongresnikov. Mar, s katererega bi mogoče še kap zadel od samega strahu.

Ljudstvo ima moč, da pošlje lepo številu socialistov v kongres, ako pravilno in v svojo korist porabi volilni listek pri jesenskih volitvah.

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

BOJ V HAAGU RADI PRIVATNE LASTNINE.

Litvinov pravi, da Rusija ne dela izjeme med kapitalisti.

POSOSILA V GOTOVINI ALI MATERIJALU.

Haag, Holandija, 30. jul. — Delegatje ententnih in nevtralnih držav na tukajšnji ekonomski konferenci s delegati Sovjetske Rusije so napeli vse sile, da izmili iz sovjetske vlade princip priznanja odškodnine za nacionalizirana podjetja inozemskih kapitalistov v Rusiji. Litvinov je večeraj dejal, da ruskemu ljudstvu so interesi sovjetske republike prvi in ruska revolucija se ne briga, če so bili bivši lastniki industrij ruski ali inozemski kapitalisti.

Francoski, Angleži in Italijani so protestirali proti tej izjavi Litvinova in dobili so odgovor, da Rusija principijelno ne bo priznala nikakršne odškodnine inozemskim kapitalistom, pripravljena pa je dati bivšim lastnikom prednost v ugodnih koncesijah. Litvinov je zahteval senam prizadetih inozemskih podjetnikov, ki tirjajo odškodnino, toda angleški delegat Philip Lloyd Greame, ki je predsedatelj podkomisije za inozemsko lastnino v Rusiji, je pojasnil, da je težko dobiti senam.

Rusi nimajo nič proti temu, če se odpro privatna pogajanja s prizadetimi inozemskimi lastniki in Litvinov je pristal na sestanek s Lesliejem Urquhartom, predsednikom Zveze angleških upnikov, ki se vrli v ponedeljek.

Sokolnikov, sovjetski delegat, je rekel danes, da Rusija ne zahteva posojil v gotovini, temveč se zadovolji s krediti v materijalu, na primer s stroji in železniško, telegrafsko, rudniško in stavbinsko opremo. Angleži so mnenja, da bo mogoče dobiti kredite iz privatnih virov.

Sokolnikov je povedal poročalec, da je nova gospodarska taktika v Rusiji precej izboljšala ekonomske in finančne razmere in pripravila tla za sunanje trgovine. Cene živilom, posebno pšenici padajo stalno. Letošnja letina bo dobra in lakota bo prenehala.

PRAZENI IZGOVORI!

Lakomnost kapitalistov je nesimerna!

Chicago, Ill. — Od marea sem se je pričel dražiti gazolin in s njim vred vsi produkti iz naravnega olja, dasiravno v zgodovini Amerike še ni bilo nagromadene tako velike gazolinske rezerve, katero nekateri cenijo na eno milijardo galon gazolina. Cena je doslej prišla in dvajset centov za galon. Prišli so prihajati protesti od povsod in končno so pričeli vladni uradniki preiskavati to ne-navadno podražanje gazolina.

In kaj so odgovorili zastopniki Standard Oil kompanije? Podražili so gazolin iz usmiljenja do drugih manjših kompanij, da ne bankrotirajo. Še v norišnici ne verjamejo, da taki argumenti drže.

Podražitev gazolina pokaže, kaj ima ljudstvo pričakovati, ako imajo privatni bizniški interesi monopoli za izkoriščanje naravnih bogastev.

LAŽNJIVA KAMPANJA PROTI MEHIKI.

Vest o ugrabljenju 40 Američanov je izvirna iz trte.

Mexico City, 30. jun. — (Fed. Press.) — Ameriško metropolitsko časopisje je zopet pričelo s velikansko propagando laži proti Mehiki s namenom, da diskreditira Obregonovo vlado. Vest, da je bilo 40 Američanov ugrabljenih v naselišču Cortez Oil Co. v La Aguilli, je bila izmišljena. General Sanchez poroča, da vlada najbližji mir v njegovem okrožju, kjer se nahaja omenjeno naselišče.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo deloma oblačno in hladno. Severovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 82, najnižja 68. Sonce izide ob 5:18, zaide ob 8:29.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisni se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inosemestno \$3.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2687-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-32) poleg valnega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

MILJONARJI IŠČEJO RAJ NA TEM SVETU.

Nihče ne more reči, da so milijonarji in milijarderji brezbožni ljudje. Saj od časa do časa čitamo v časopisju, da je ta ali oni milijonar ali milijarder podaril večjo vsoto denarja cerkvi, h kateri pripada. Pa zopet drugje čitamo, da so milijonarji darovali večje vsote za reševanje duš "zamorčkov" tam v vroči Afriki ali domačinov na pacifičnih otokih. Milijonarji hodijo tudi od časa do časa v cerkev. Saj njih poroke se navadno vrše v cerkvi, ako se vzamejo časnikarska poročila o porokah milijarderjev, milijonarjev, milijonark in milijarder kot dokaz, da so ljudje, ki lastujejo milijone in milijarde, zelo bogaboječi ljudje. Šmokavzar prav rad opiše ob taki priliki, s kakšnimi preprogami so bile pokrite cerkvene stopnice, ko sta zarocenca stopala v cerkev, kateri škof in katere vere je izvršil ceremonijo.

Kljub temu se pa zdi po najnovejših časnikarskih poročilih, da ljubijo milijonarji in milijarderji bolj življenje na tem grešnem svetu, kakor da se preselijo na oni svet in tam uživajo rajsko življenje, ki so si ga osigurali z bogatimi darovi cerkvi.

Pred dnevi je dal na sebi izvršiti neki milijonar operacijo, katero bi "veleučeni dr." v celici reda prosjakov na 22. Placu imenoval pregrešno. Te operacije, o kateri prinašajo velebizniški dnevniki po cele kolone, ni dal stari milijonar izvršiti zaradi tega, da se mogoče še bolj postara in tako hitreje približa raju na onem svetu, ampak mož se je podvrget operaciji, da se pomladi in dalj časa uživa raj na tem svetu.

Za operacijo je milijonar plačal malenkost — petdeset tisoč dolarjev. Proletarcu, kateremu izrezali neko žlezo, katera je bila prenešana na milijonarjevo telo in ki je po zdravnikovi izjavi potrebna za milijonarjevo pomlajenje, je plačal še nekaj manj kot pet sto dolarjev.

Ako se operacija obnese, bodo tega milijonarja posnemali tudi drugi milijonarji. Zdravniki, ki so prepričani o dobrem uspehu takih operacij, se že boje, da proletarci končno vendar pridejo k pameti in si ne bodo dajali za nizko ceno izrezati gotovih žlez, da z njimi pomlajujejo milijonarje. Zategadelj že zdravniki izjavljajo, da so žleze od opice, ki je poznana pod imenom šimpanz, ravno tako dobre kot človeške. Ali zdravniki dostavljajo, da so šimpanzi poskočili v ceni, odkar je javnost izvedela, da so njih žleze za prenos na človeško telo uporabne. Nič manj kot pet sto dolarjev zdaj stane en šimpanz. Seveda cena pojde še kvišku, kolikor večje bodo zahteve po šimpanzkah žlezah. In kolikor bolj bo izumiral šimpanjski rod, toliko višja bo cena, saj zagovorniki današnjega načina blagovne produkcije in distribucije pravijo, da se cene na trgu uravnavajo po blagu, ki prihaja na trg, in po zahtevi po njem na trgu.

Božja volja je, da se človek postara, uče duhovni vseh ver. Ali ni to resnica "veleučeni dr." na 22. Placu v Chicagu? Milijonarji se upirajo božji volji, ker se hočejo s prenosom človeških ali živalskih žlez pomladiti. S tem seveda greše, strašno greše. Pa kaj hudimana, dozdaj se še ni noben "dušni zdravnik" v kuti ali brez nje oglašil in povedal to na glas v velebizniškem časopisju in protestiral proti takemu brezbožnemu početju, ko velebizniško časopisje prinaša vesti o tej operaciji, ki dobi kmalu ime "milijonarska operacija". Ali naj opomni in svarila proti grehu veljajo le siromašnemu ljudstvu, ki gara na polju, v tovarnah, na ladjah, železnicah, rudnikih, pri plavžih itd. Ej, "veleučeni dr." na 22. Placu v Chicagu spregovorite vendar saj vi, ako se drugi ne upajo.

"Dušni zdravnik" ste, saj sami tako namigujete. Torej zdravite "bolne" duše milijonarjev, da ne bodo pogubljeni. Mi jim ne želimo pogubljenja. Mi bi se jih usmili, pa nismo strokovnjaki v "dušnem zdravljenju". Torej storite vi to delo krščanskega usmiljenja, pa boste dokazali, da ste res "dušni doktor", ki zasluži spoštovanje.

ZADRUŽNE BANKE SE USTANOVLJAJO.

V SanBernardinu v Kaliforniji se je ustanovila združna banka. Ustanovili so jo železničarji skupaj z drugimi delavci. Prevzeli so delnice San Bernardino Valley banke in spremenili banko v združno podjetje. Najbolj delavni pri organiziranju tega podjetja so bili železničarji, ki nosi zdaj ime Brotherhood Trust & Savings banka.

Privatnim bizniškim interesom ni nič kaj všeč, da so delavci pričeli ustanovljati svoje banke. Zavedajo se, da si delavci kujejo spono, dokler nalagajo denar v privatnih

podjetjih. Kadar je delavska stavka, takrat bankirji gotovo najbolj glasno kriče, da je treba ugnati delavce in jim pokazati, kje je njih prostor. Ravno tako kriče, ako delavci zahtevajo skrajšanje delavnika ali pa zboljšanje delavnih razmer. Skoraj v vseh odborih privatnih interesov najdemo bankirje, ki agitirajo za "odprto delavnico". Pri vsaki protidelavski gonji so tudi privatni bankirji poleg.

Ako se delavstvo zaveda te resnice, zakaj bi nalagalo svoje prihranke tam, kjer so njegovi nasprotniki? Veliko bolje je za delavstvo, da ustanovi svoje denarne zavode s svojimi prihranki in denarjem, ki ga imajo delavske strokovne in gospodarske organizacije. "Delavec k delavcu", mora biti geslo tudi na združnem polju, da delavstvo zmaga.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Fort Moultrie, S. C. — Že dolgo časa se nisem oglašil v listu, zato hočem sedaj malo popisati svoje življenje skozi zadnji dve ali tri leta. Dobro vem, da večina mojih znancev in prijateljev že misli, da sem našel kje smrt. Še vedno sem v službi "strica Sama" in imam biti še dve leti ter devet mesecev. Tedaj bom prost, ako se ne bom še za naprej vpisal.

Združene države sem zapustil 5. junija, 1919. Šel sem v Coblentz, kjer mi je prav ugajalo. Živela smo imeli dovolj, pijače pa sploh preveč. Pogosto sem prejel ališal, da v Nemčiji nimajo živeža, a spoznal sem, da je drugače. — Dosti sem se prevozil v zadnjih treh letih po Evropi, videl mnogo in skušal ter se medtem prepričal, da je Nemčija izmed vseh držav v Evropi še najboljša za preživljanje in živež ni preveč drag.

Dobil sem enaindvajset dni dopusta in se odpeljal dne 14. aprila iz Coblentza proti domu. Po treh dneh sem se pripeljal na Dunaj in tam moral čakati 24 ur, potem pa sem se peljal proti Jugoslaviji. V Ljubljano sem prišel 18. aprila. Tudi tam je bilo treba stati pet ur, nato pa sem se odpeljal z dolemjakim vlakom v Zatično. Iz Zatične je bilo treba še hoditi proti rojstni hiši v Lopati, fara Hinje. Obiskal sem tam svoje stariše, brate in sestre, celo vas Hinje, Zverše, Veliko Lipje, Prevot, Struge in Žužemberk. Več jih nisem mogel obiskati, ker po preteku petih dni sem se zopet moral vrniti v svojo službo proti Coblentzu na Nemškem.

Kakor sem videl, ljudje tudi v Jugoslaviji ne živijo preslabo. Mislim sem, da je večja draginja kot je v resnici. Moška srednja obleka, stane do dva tisoč kron in čevlji so po petnajst sto kron. Spoznal sem, da je v Nemški Avstriji še najtežje za živeti, ker denar nima nikake veljave. Ravno oni dan, ko sem bil na Dunaju, sem prejel za dolar sedemdeset kron, dočim je dolar v Jugoslaviji le 300 kron. Stopil sem v gostilno na Dunaju in si naročil pečenko ter nekaj pijače. Ni bilo kaj prida in stalo me je dva tisoč kron.

Rojaki si lahko predstavljajo, kako mora biti sedaj tam življenje. Ljudje so v bednem položaju, da jim ni mogoče živeti, a prejmejo pa toliko, da ne morejo umreti.

Coblentz na Nemškem sem z drugimi vojaki zapustil dne 15. maja, 1922. In pripeljali smo se v Ameriko 28. maja. Bolj nam je ugajalo življenje v Nemčiji kakor nam ugaja tukaj in večina si vojakov od tu kupujejo kake posesti ter grede nazaj v Nemčijo, kakor tudi sam mislim, da se bom vrnil na Nemško v kratkem.

Rojake in znance po Ameriki prosim, če bi kdo vedel kje se nahaja Peter Hočevar, doma iz f. Hinje, vas Lopata in Jože Vidmar iz Velikega Lipja. Imam njima za sporočiti važne reči, zato jih prosim, če bi želeli, da se mi oglašita, če pa kdo drugi ve za njih, naj bi ju opomnil. — Anton Papiš, H. Q. Co. 2nd Bn 8th Inf., Fort Moultrie, S. C.

Bear Creek, Mont. — Ker delavci tako radi bere živijo iz dopisov iz takih naselbin, kjer je stavekovi položaj bolj kritičen, je treba, da se tudi oglašimo iz naselbin, kjer stavekovi položaj boljše. Stavkamo povsem mirno; najetelev ni in stavkarji sami ne mislijo na kako opravljanje dela sedaj. Celo prilagodili smo se sedanjim razmeram in potrpeljivo jemo solato v upanju na zmago in na boljše bodočnost. Sedaj imamo priliko pokazati, da smo ljudje in ne ponižni kučki; da odklonimo "milošlino", ki nam je vrže

podjetnik od svojega velikanskega dobička.

Tudi ženske smo deležne posledic izjalovljene stavke, zato kličem vsem rojakinjam širom Amerike, da stojimo trdno v boju z našimi možmi za boljše obstanek. V splošni stavki, posebno taki kot je sedanja, je boljše jesti nezabljeno močnik enkrat na dan kot pa jesti onega borgega po stavki več let brez vsakega upanja na boljše čase.

Kaj je pognalo rudarje na stavko leta 1913. drugače kot neznozne razmere, in kako so postopali z nami v Ludlowu, Colo., tega ne pozabim slepa. Kruta je pest kapitalistov nad neorganiziranimi rudarji, zato pravim; mož je naj si izboljšajo razmere, kar mislim, da razume vsaka, še tako akromna žena. Treba je pa je sodelovati sedaj, ko je čas.

Vsaka delavčeva žena ve, kako težko je kuhati, prati in šivati za druge ljudi, svoje gospodinjstvo pa puščati v nemar, samo da so kriti preveliki stroški v družini; in to bo treba prirediti s polno paro po stavki, ako se nam sedaj ponesreči. Zdrava žena si bo že znala pomagati, a kaj ona z malimi otroci in še bolehnati? Okusila bo gorje v polni meri, ki si ga pa bomo v splošnem krivi sami.

Zato kličem rudarjem v Zgodnji Virginiji in Pennsylvaniji, na korajžo, odločilni trenutek pride kmalu in ne bo nam žal sedanje stavke. — Stavkarica.

Yale, Kans. — V Prosveti, št. 144 skuša "naročnica" oprati one, ki danes delajo, odjedajo kruh nam, našim in svojim otrokom. V svojem dopisu pravi, da stari Yalec ravno nasprotno opisuje ter da mora mali "dinki" obratovati sedaj v stavki, ko se gre za polovično znižanje plače vsem rudarjem in za razbitje rudarske organizacije. Torej v stavki, ko operatorji hočejo plačo znižati na polovico, zraven pa še upeljati "open shop", je po mišljenju "naročnice" najbolj ugodna in suha pot za spravljanje premog na površje. Kako si upa naročnica spravljati kaj takega v javnost?

O, je blato, je, in v blatu boste obtičali vi vsi, ki ste po prvem aprilu nadaljevali s delom, mesto da bi se pridružili nam. Ako bi po "dinki" jamahe ne obratovali, bi tudi ne bili začeli oni v Breezy Hillu in drugod. Gotovo je obžalovanja vredno, da so stari kraki takega, kajti s tem so se bolj pojačali operatorjem njih vrste. Tudi oni bodo ostali v blatu, posebno pa če mi zmagamo. Na Breezy Hillu in drugod razum "dinki" jam še niso pričeli z obratovanjem, ko je stari Yalec poročal o njih v dopisu. Ako bi bili, tedaj bi jih Yalec gotovo ne bil prežrl.

Tudi mi, ki že devet mesecev ne delamo, imamo precej grda po ta, ako ravno ni dež v tem času zmočil več kakor enkrat in sicer v marecu, t. i. Naši žledci so večkrat prazni, žepi pa vedno suhi, in še smo pripravljani nadaljevati boj, pa bodi prazni, mokri ali suhi, samo da porazimo naše izkoriščevalce, ki hočejo zaslužiti nas, vas, naše in vaše otroke. Ali bi vi, ki ste ves čas v naši šestmesečni protestni stavki delali, ne mogli tega storiti? Pojdite se soliti! Saj lahko vidite, da se vašemu izgovoru vsak zaveden stavkar smeje. Gotovo je, da štirje "digarji" ne morejo šeststo tisoč "digarjem" veliko škodovati v enem oziru, toda v drugem veliko. Razume se, da je med nami dovolj omahljivecev in pet ljudi spravi v obrat drugih pet, deset pa nadaljnjih deset. Krivi ste torej vi, "dinkarji", da so vas goščali posnemati drugi omahljiveci v škodo cele organizacije.

"Dinki" rovi so torej šele sedaj izgrabili iz blata in počeli obratovati, ko bijemo boj proti odprti delavnici in znižanju plače. Dalje pravi naročnica, da so rudarji prejimali prilžne zaslužke, ko so morali biti 14 dni v mar-

eu doma radi blata ter paziti na svoje boljše polovice. S tem torej hoče reči, da so bili drugi dovolj plačani ter da vam ni nič zato, če izgube organizacijo in dobi jo samo po tri do štiri dolarje na dan. Ali je to vzrok, da ste ostali na svojem mestu prvega, ko so stotisoči "digerjev" odšli na stavko. Vi torej amatrate, da smo imeli dobre plače in da nimamo povoda proti znižanju plač. Pokazite mi enega, da ima stotake ahranjene od dela in plač, čeprav so že tu nastanjeni po 20 do 30 let in so vedno garali. Iskusi ste to plačo in hranjenje že sami, pa ga boste še bolj z nami vred, posebno ako v sedanjem boju propademo.

Delavci, trpinji, še je čas, da storite svojo dolžnost in zmagate, bo takoj naša. Oni Slovenci, ki je šel kmalu po 1. aprilu delat v Woolland in ga je stari Yalec malo "pozgačkal", se nekam hudoje in pere, pa sam ne ve pred kom in kako bi se opral. Ali bi ne bilo boljše, če bi molčal, ko ve, da je resnica, kar je pisal o njem. Stari Yalec je veliko izpuštil; ako se bo še nadalje pral in zvrzal krivdo na nedolžno osebo, mi bo dal povod, da se bom jaz okrazil ob njem še bolj kot stari Yalec. Nobeno mlo ga ne opere, pa naj se pere kolikor hoče. — Pozdrav stavkarjem! — Devetmesečni stavkar.

Is Kansas. — Stavkovni položaj v naši državi postaja beždalj slabši. Vrste stavkarjev so se pričele krhati; nekateri stavkarji so začeli najemati rove in kompanije jim z veseljem pripuščajo, da obratujejo, toda le za kratko dobo, dva ali tri mesece. Seveda imajo pri tem še sami dovolj profita, zraven si pa mislijo: Ko bomo imeli dovolj takih slabotnih, bomo zopet lahko prevzeli rove, jih sami obratovali in tako za vedno razbili unijo v Kansasu. Čudno se mi zdi, da vidim med temi slabotnimi tudi take, ki so se včasih šteli za najbolj napredne, priznati pa moram tudi, da jih je še velika večina, ki še vedno stoji trdno v vrstah stavkarjev.

Upam, da se rojaki ne boste dali zapeljati od kompanij, ki si prizadevajo na vse načine, da vas zapeljejo, da boste pomagali zdrobiti stavko in vpeljati odprto delavnico. Opozarjam tudi brate SNPJ, da se bo po pravih obračunah s tistimi, ki jih krkijo s tem, da hodijo delat med stavko. Če bi bili mi delavci skupni v svojih zahtevah, bi nas kompanije morale bolj upoštevati, ker bile bi od nas odvisne, zato pa bratje držimo skupno do zdajnjega, pa ne bomo izgubili stavke. — Član SNPJ.

Bear Creek, Mont. — Rojaka R. Č. v Pitcairnu bi rada vprašala, če ne ve, da je splošna stavka in stavka pol milijona rudarjev. Mislate si, cenjeni rojak, da so tudi med njimi mnogi, ki so imeli lepo delo, pa so ga vseeno zapustili, ker razumejo položaj. Vaš izgovor je prazen. Ne bodite zavora pri vozu, v klanec peljemo in porivajte tudi vi, da bomo prej na vrhu. Mi smo tiste vrste ljudje, ki hrepenimo po čem boljsem, če pridobimo, boste tudi vi pustili delo kot ga imate sedaj in šli za boljsem.

Tako jih lahko govori par sto in lahko si mislite, kako bi nam kapitalist stopil za vrat in v par letih bi bili najbolj pomilovanja vredni sužnji. Za hrbotom bi nam stal bos z bičem. Lepa prihodnost, kajne? Torej le pamet in za nami, da naš bō več in zmagali bomo. — Članica.

Sheboygan, Wis. — Nastopili so letni, vroči dnevi in vsakdo si želi malo razvedrila ob prostem času v naravi. Naše podporno društvo "Združeni Slovenci", št. 344 SNPJ je priredilo piknik dne 11. junija na precej udobnem prostoru. Pričakovati je bilo veliko udeležbo, toda glej ga spaka. Nismo si mislili, da so tukajnji rojaki tako zvesti svojim načelom. Mogoče, ko bi naše društvo ne bilo povečini iz zavednih in naprednih članov, ki se trudijo za boljše bodočnost, bi se jih udeležilo več, tako po nismo videli na naši veselici do deset rojakov, ki spadajo k svojim katoliškim društvom.

Dragi rojaki, to ni lepo. Pogledjmo samo, kako je bilo, ko je imelo to ali ono društvo veselico, ali če je bila veselica v korist cerkve. Na veselici je bilo vse polno ljudi ne glede na strankarstvo. Sedaj pa, ko je imelo društvo, ki stoji na svobodnomiselnih podlagi, svoj piknik, in je to najboljše podporno društvo, sedaj ni bilo udeležbe od strani drugih društev. S tem so tukajnji rojaki pokazali, koliko jim je za napredek in koliko jim je na tem, da bi se kdaj spremenili sedanji krivični red. Rojaki, dokler bomo tako sebični in strankarski, ne smemo pričakovati lepših časov. Še nas bodo mučili vezi nikdar sitega kapitalizma.

Na tej veselici nas je tudi posejil br. Vincent Cankar, predsednik naše jednote. Njegov resen in pomemben govor so navzoči poslušali z veseljem in to pritrdili s aplavzom. Iskreno se mu zahvalimo in želimo, da bi nas o priliki zopet obiskal. — Vsa čast tudi hčerki brata M. Urbančiča, ki je nastopila z dobro izvajano deklaracijo. Navzoče je naravnost navdušila. — Lepa hvala tudi pevskemu društvu "Danica", ki nas je razveselilo s svojimi pesmimi.

Kljub temu, da ni bilo velike udeležbe, je veselica dobro izpadla. Bo pa gotovo veliko večja udeležba pri cerkveni veselici, ki jo mislijo v kratkem prirediti. Je že tako, rojaki, da kdor se trudi in deluje za delavstvu koristno stvar, tisti ima malo uspeha. Pa vseeno pojdemo naprej po poti, kajti lep in velik je končni cilj. — Anton Debeve.

PREDZEN ROP PRI BELEN DNEVU.

Minneapolis, Minn. — Ko sta lastnika Germanove pekarije L. T. Johnson in F. A. Wastrom nesa opoldne denar na banko, sta ju blizo pekarije napadla roparja in njima izrgala torbice, v kateri je bilo \$1,100 v gotovini. Tretji tolovaj je čakal v avtomobilu, ki ga je pognal takoj, ko sta njegova tovarila vstopila s plenom.

KAM GREDO SADOVI FARMARJEVEGA DELA?

MELONE SO NA TRGU PO 15
IN 20 CENTOV KOMAD.

Kaj bo pa prejel farmar od te
vostice?

New York, N. Y. — Farmarji v Georgiji so po poročilih, ki so dospela v New York, letos zasadi-li sedem tisoč pet sto akrov z melonami. Veliko tega prideleka je bilo poslanega v New York. Ali kdor hoče kupiti eno melono, mora zanj plačati petnajst do dvajset centov. Pred nekaj dnevi so melone iz Georgije prodajali po deset centov par dni.

Kaj pa je farmar v Georgiji prejel za melone? Natančnih računov še ni, ampak že danes se ve, da veliko farmarjev ne bo prejelo toliko za melone, kolikor so izdali za zaboje, v katerih so jih poslali na trg.

Na železniških kolodvorih je bila cena pred enim tednom v trgovini na debelo za plokvati zaboje, v katerem je bilo petnajst melon, le deset centov. Navadne zaboje, v katerih je pet in štirideset melon, so prodajali na debelo po trideset centov. Te cene ne krijejo vseh stroškov na železnici in ne izdatkov za zaboje. Konzument je pa moral plačevati melone po stari ceni.

Farmarji v Georgiji in farmarji v drugih državah pomagajo vzdrževati poljedelski departament, ki stane na stotine milijonov na leto, ako se vpoštevajo tudi troški za državne poljedelske departamente.

ŽELEZNIŠKI DELAVSKI OD- BOR JE OŽIVEL.

Predsedniki železniških družb
groso.

Chicago, Ill. — Odpošiljatev poziva za stavko je že prišla u-činkovati. Železniški delavski od-
bor je oživel in je sklical za več-
raj popoldne konferenco, na kate-
ro je pozval vse prizadete stranke.
Od zaključkov te konference je
odvisno, ako danes jutraj prene-
hajo z delom delavci v železniških
delavnicah in delavci zaposleni
pri departmih za vzdrževanje
železnice.

Predsedniki železniških družb
se obnašajo provokatorično. Od-
govorili so na brzojavko B. M.
Jewella, predsednika železniške-
ga departamenta v Ameriki de-
lavski federaciji, s katero jih je
obvestil o stavki. V svojem odgo-
voru pravi, da stavka ne bo na-
perjena proti železniškim druž-
bam, ampak proti vladi Združenih
držav.

Nekateri železničarji vprašuje-
jo, kako so predsedniki železniš-
kih družb prišli do take logike,
ker železnice niso lastnina vlade
Združenih držav, ampak so last-
nina privatnih interesov.

Tri bratovštine prometnih u-
službencev so izdale svojim čla-
nom instrukcije, v katerih pravi-
lo, da naj vrše le svoje dolžnosti,
nikakor pa ne dela uslužbencev,
ki so na stavki.

Predsednik železniških družb
izjavljajo, da se prizadeti delavci
ne bodo odzvali v polnem številu
stavkovnemu pozivu. To je stara
poteza, katero so predsedniki žele-
zniških družb že vedno izigrali,
kadar je prišla nevarnost stavke.

Jewell, zastopnik železničarjev,
izjavlja, da železniške družbe za-
radi tega žele, da se znižajo me-
ze, da se krijejo izgube, ki jih
povzročata nesposobnost in nepo-
štenost pri upravi železnice. Nagla-
kal je, da je sedanje znižanje me-
ze kršenje transportnega zakona,
kajti v postavi je dolžno zapisa-
no, da se meze morajo tako do-
ločiti, da železničarji lahko žive
v človeških razmerah, da skrbje
za izobrazbo svojih otrok in da ne-
kaj prihranijo za slučaj bolezni in
za stara leta.

Davek na palice v Bolgariji.

Sofija, 29. jun. — Bolgarska
vlada je naložila 500 frankov let-
nega davka na kratka krila, svi-
lene nogavice, solnčnike in dra-
zulje ter 100 frankov na palice,
ki jih nosijo moški. Vlada smat-
ra vse te stvari za luksuz.

Viljemova kočija prodana pogreb-
nikom.

Schevingen, Holandija, 30. jun. —
Tri kočije bivšega nemškega
esarja so bile takaj prodane na
javni dražbi. Kupci so jih pogreb-
niki za 2500 goldinarjev.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Strokovni delavski svet v Stre-
atorju, Ill., opozarja delavce vseh
strokov, naj ne gredo tja za delom,
ker se vrši hud boj s podjetniki,
ki bi radi uvedli odprto delavnico.
Naslednjiški senator mora iti.
Washingtonska delavska federacija
je v zvezi z Nadstrankarsko
ligo in farmarskimi organizacija-
mi prišla z veliko agitacijo za
poraz senatorja Milesa Poindext-
erja, velikega reaktorja, ki je
v zveznem senatu dosledno pobijal
vsako delavsko zakonodajstvo.

Družba ni dobila 'indfunkina'.
Vrhovni državni sodnik Cohalan v
New Yorku je zavrgel tožbo kro-
jaške tvrdke Altman & Lehman
za sodnijsko prepoved, ki je bila
naperjena proti uniji krojaških
delavcev, organiziranih pri Inter-
national Ladies Garment Work-
ers. Sodnik je rekel, da družba ne
more dokazati, da nimajo delavci
pravico do stavke, čeprav stavka
sama na sebi morda ni upravičena.

Združenje krmarških delavcev.
Krmarški delavci v Clevelandu,
Detroitu, Milwaukeeju, Quebecu
in Otawu bodo organizirani v pri-
hodnjih dveh letih. Kampanja za
organiziranje in združenje teh de-
lavcev je bila zasnovana na zad-
nji konvenciji unije krmarških
delavcev v Philadelphiji.

Politična akcija v Missouriju.
Temelj politični federaciji vseh
delavskih sil v državi Missouri po
zgledu Labor Party v Angliji je
bil položen na konferenci v Seda-
liji. Zastopniki vseh strokovnih
organizacij in rami delavskih
strank kakor tudi socialistične
stranke so bili navzoči. Sprejeli so
manifest, naslovljenim meznim
delavcem in farmarjem v Missou-
riju, ki izide v kratkem.

RAZLIKA JE, RAZLIKA ...

New York, N. Y. (Fed. Press). —
Elizabeta Čerņičeva je bila ro-
jena v Ameriki, njena mati je bi-
la Rusinja. Delavski tajnik ji je
dovolil vstop v Ameriko in porin-
il je na stran birokratskega min.
Siranuša Gulumian, katere brat
se je bojeval v ameriški armadi
ob časi svetovne vojne, je bila
poslana nazaj v Carigrad. Zavrnil
jo je delavski departament, čeprav
je bil vstop dovoljen njeni materi
in očetu.

Vidite Siranuša Gulumian je
bila rojena v Carigradu, kvota za
Turčijo je pa izbrana, toda
njeni starši so bili rojeni v Ar-
meniji, za katero se ni bila izse-
ljenska kvota izbrana. Malega
dekleta so nesli plakajočega in
kričočega na ladijo, da jo pope-
lje v Carigrad.

Kaj pa Čerņičeva? Njena zade-
va je bila popolnoma drugačna.
Ona je — ali je bila ruska prince-
zinja! Povedala je ganljivo po-
vest, kako so boljševiki križali
njene aristokratskega soproga
in kako so njo hudobni rdečkarji
zasledovali križem Evrope.

Zaradi tega so bila odložena
pravila delavskega departamenta
na stran in vstop ji je bil dovo-
ljen. To so tista pravila, ki so od-
trgala malega armenskega dek-
leta od njenih staršev, jo poslala
na ladijo, da se sama vrne v Ca-
rigrad.

Uporniki v Dublinu potlačeni.

London, 30. jun. — Iz Dublina
javljajo, da je palača Four Courts,
v kateri so republikani utrjeni,
kup razvalin in bližnje hiše so v
plamenu. Komunisti, katere vodi
grofica Markiewicz, so tudi v bo-
ju s vladnimi četami. De Valera
je na bojni fronti. Število žrtev je
naraslo na 30 mrtvih in 100 ran-
jenih.

London, 30. jun. — Po zadnjih
vesteh iz Dublina so čete provizo-
rične vlade po dveh dnevih oble-
ganja in ljutega bojevanja okupi-
rale palačo Four Courts, katero so
rebelni republikani spreminili v
svoje trdnjavo. Ampak uporniki
še niso povsem premagani. Imajo
še druge poslopja v svojih rokah
in civilna vojna se nadaljuje. Do
četrtke opolnoči je bilo okrog 50
mrtvih in ranjenih.

Avstraleci ne marajo britskih eks- policistov.

Sydney, N. W., Avstralija. —
(Federated Press.) — Angleška
vlada se je obrnila na avstralsko
zvezno vlado s prošnjo, da naj po-
lže službe za bive britske kon-
stabljerje, ki so bili na Irskem, a
zdaj so brez dela. Avstralska vla-
da je predložila prošnjo državnim
ladam, ki so pa druga za drugo
zavrnilo prošnjo. Avstraleci ne ma-
raje bivših britskih "fornajver-
cev."

NOV COLNINSKI TARIF PO- DRAŽI SLADKOR.

Washington, D. C. — Nova col-
ninska lestvica podraži sladkor s
Kube za šestdeset odstotkov nad
sedanjo colnino. Colnina pa ne bo
učinkovala le na kubanski sla-
dkor, ampak sladkor podraže tudi
domači tovarnarji. Tako izgleda
tista obramba, ki jo prinaša visoka
colnina ameriškega ljudstvu.

Po novi lestvici bo treba plačati
2.1 centa colnine od funta sla-
dkorja, ali skoraj toliko, kolikor
je stal funt sladkorja par deset-
letij nazaj. Ker se sladkor vpo-
rablja pri pecevu, sladoledu, raz-
nih mehkih pijačah, se podraže
tudi taki produkti, ker podjetniki
ne bodo plačevali povišane cene
za sladkor iz svojega žepa. Ako
sedanji colninski tarif stopi v ve-
ljavo, kot je predložen, tedaj bo-
mo imeli tako draginjo, kakršne
ameriško ljudstvo še ni imelo do-
zdaj. Velika je bila draginja po
končani državljanski vojni, toda
sedanja, povzročena po visokem
colninskem tarifu, bo še večja.

ŽENA ZAHTEVA POLOVICO FARME.

Aurora, Ill. — Žena farmarja
Gottlieba Wilretta zahteva za-
konsko ločitev, ker je njen soprog
oddal farmo v najem svojemu si-
nu, ona pa noče slediti farmarju
na novi dom. Obtožila ga je de-
zertacije. Žena poleg ločitve še
zahteva polovico farme, kajti ona
pravi, da je pomagala obdelovati
farmo od leta 1893 in da je pripo-
mogla, da je danes močevno pre-
moženje vredno pet in sedemdeset
tisoč dolarjev. Žena pravi, da
ni delala le na polju in molza
krav, ampak je odredila in vgo-
jila tudi pet otrok. Navaja tudi
svojo doto in dedščino in dedščino
svojega moža, ki sta jo preje-
la v Nemčiji. Farma se nahaja
blizu Mallette, Ill.

Premogarska voj- na v Herrinu.

Piše George Williams,
poročevalce F. P.

(Nadaljevanje.)

Parna lopata v jami, okrog ka-
tere je divjala bitka, je naložila
v šestih minutah železniški vagon,
ki drži petdeset ton. Druga, večja
lopata je odkrivala žilo 120 jardov
na uro. Velika količina premoga
je bila posneta in družba je delala
velike priprave za nakladanje
premoga v kare.

Vsa ta ogromna in draga opre-
ma, kakršne še ni imela nobena
odprta premogovniška jama, je
zdaj kup razvalin odkar so zmago-
viti rudarji okupirali kotlino. Že-
lezniški vozovi, ki so služili za
jedilnice in spalnice gardistov in
stavkoczov, so danes masa pepe-
la in železniške šare. Kare, napol-
njene s premogom, nahajajoče se
na tiru ob jarku, ki je poln vode,
so v plamenu in ljudje, ki si dnev-
no ogledujejo bojišče, se ne zme-
nijo, da bi pogasili ogenj. Ostanki
železja in počrnela tla zaznamu-
jejo mesta, kjer so nekdo stala
razna poslopja. Vse, kar je ostalo
od opre jame — kakor se je na-
razil neki rudar — je premog v
zemlji.

Vse to je prišlo valed tega, ker
je Southern Illinois Coal Com-
pany poskušala odvažati premog.

Družba je imela pogodbo s ru-
darsko unijo, da lahko pošlame s
parnimi lopatami zemeljske plasti
s premogove žile tekom stavke;
družba se je črno na belem zave-
zala, da ne bo odvažala premoga
iz jame. Rudarska organizacija
ima enake pogodbe s mnogimi
drugimi družbami in večinoma se
operatorji drže tega, kar so pod-
pisali.

Southern Illinois Coal Company
se je držala pogodbe do 12. junija.
Vse šas stavke od 1. aprila je ime-
la poslene unijske rudarje, ki so
s parnimi lopatami pobirali prst
in odkrivali premogovo žilo. Od-
krili so široko plast žile, ki je de-
bela povprečno deset čevljev. Te-
daj je pa delovodja McDowell na-
enkrat vprašal unijske rudarje,
če hočejo nakladati premog v
kare, ki pojde od jame. Rudarji so
oločno odklonili delo in opozorili
družbo na pogodbo.

McDowell je po navodilu lastni-
ka Lesterja, čigar dom je v Chi-
cagu, odgovoril rudarjem s tem,
da jih je odalovil. Drugi dan je
W. J. Lester naznanil, da ne gri-
zna več pogodbe s rudarji. Par-
dni pozneje so prišli v Herrin prvi
stavkoczaki iz Chicaea in drugih
mest.

Rudarji so takoj storili vse, da
bi pregovorili družbo, da se naj

drži pogodbe. Trgovci iz Herrina
in sosednjih mest so poslali depu-
tacije k McDowellu s svarilom, da
je kopanje premoga s stavkoczki
zelo nevarno. Na vsa ta svarila je
McDowell — kakor pravijo — od-
govoril: "Zdrobil sem že dosti
štrajkov, pa bom tudi tega."

Obratovanje rudnika s stavko-
kazi pomeni, da morajo biti straže
naokoli. In res je Lester poslal
četo gardistov, oboženih do zob,
ki so se postavili na bližnja pota
in ceste in zaprli ves promet o-
krog kotline vsem okoličanom,
celo farmarjem, ki so morali de-
lati široke ovinke po slabih potih.
Gardisti so ustavili celo pismo-
no šo in mu ukazali, da si mora po-
lakati drugo pot. Oboženih čuva-
ji so se obnašali surovo napram
vsakomur, posebno pa proti žen-
skam, valed česar so takoj prve
dni izžvali silno ogorčenje med
ljudstvom.

Razmere v jami so bile še
slabše, kakor sta povedala pozne-
je dva stavkoczaka, ko sta ležala
ranjena v bolnišnici. Delavci, ki so
operirali parne lopate, niso po-
znali pravega položaja, dokler
niso dospeli na lice mesta — do-
kler niso bili v pasti. Delodajalec
so jih nalagali, da ima družba po-
godbo z unijo za kopanje premoga
v odprti jami in da ni nobene opo-
zicije od stavkoczkih rudarjev. Ko
so pa bili enkrat na mestu, se ni-
so smeli več ganiti. Mnogi bi bili
radi zapustili jamo, toda delovodja
jim je prepovedal, da ne smejo
prekoračiti črte, na kateri stoji
straža. Jedli, počivali in spali so
v zaprtih tovornih železniških va-
gonih, ki so stali zraven jame na
tiru. Stavkoczaki so torej bili v
dvojni nevarnosti — pred gardisti
v notranjem obroču in pred ru-
darji v zunanem obroču, ki so
bili preveč raskočeni, da bi bili
vpoštevati nesrečne okoliščine stav-
koczov.

Mnoge priče izjavljajo, da ma-
saker se ne bi bil nikdar pripetil,
če ne bi bili gardisti ubili dveh
unijskih rudarjev dne 21. junija.
Rudarja — George Henderson in
Joe Jichavich — sta se bila na-
potila s večjim številom drugih
rudarjev proti jami z namenom,
da apelirata na stavkoczake, da
naj odloče orodje in zapuste kraj.
Možje so se bližali jami po glavni
cesti s zapadne strani in bili so še
kake pol milje oddaljeni, ko je
straža pričela streljati nanje in
omljena dva rudarja sta se zgru-
dila smrtno ranjena.

Tedaj je padla kocka. Rudar-
jem je zavrela kri in je bilo ale,
ki bi jih bila pridržala. Kakor bi
bil telegrafiral se je raznesla no-
viea o umoru na vse strani in
možje so drveli skupaj po v
avtomobilih in tovornih vozovih
kare, ki kdo mogel. Rudarji so
invadirali vse prodajalnice s žele-
znilno v bližnjih mestih in poku-
pili ali enostavno vzeli vse orožje
in strelivo kar so ga mogli dobiti.
(Konec prihodnjic.)

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Is švedščine preložil F. J.—o.

(Dalje.)

Njegova navada, da je menjal v
vaakem kraju svoje ime, je o-
nemogočila vsako vspešno zasle-
dovanje. Oktobra leta 1909 ga naj-
demo zopet pod imenom Abraham
Schildknecht kot potnika prvega
razreda na parniku "Frankoni-
ja". Gospod Schildknecht, ki se
je vse vožnje odlikoval s svojo
akopostjo in malo prtljago, je ne-
pričakovano zapustil ladijo že v
Cherbourgu, v veliko razočaranje
nekaterih gospodov, ki so ga pri-
čakovali v Southamptonu. S svo-
jim pravim imenom, ki se ga še
dolgo časa ni posluževal, in do ko-
le obrit, je snoval podjetni špe-
kulant v Cherbourgu nove načrte
in podjetja.

Taka je preteklost gospoda
Teodorja Bekkerja. Kar se tiče
njegovih drugih lastnosti, pravi-
je oni, ki so ga dobro poznali, da
je precej nadarjen, v veliki meri
brezobziren, a nad vse trdoglav.
Z ozirom na življenje, ki ga je ži-
vel gospod Bekker po svojem be-
gu iz Amsterdama v Ameriko, se
ta opis popolnoma sklada s znač-
jem onega gospoda Bekkerja, ki
se je leta 1910 nenadoma pojavil
na Minorki. Tu je imel vsakdo
priliko spoznati njegovo brezob-
zirnost in trdoglavost, vrhu tega
precejšnjo prekanjenost, ne pa to-
liko nadarjenost. Samo v sluča-
ju, ako je njegova svist in pre-
kanjenost prišla v konflikt s nje-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila
1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Canakar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. T.
Box 52, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka
Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila Jozo Zavertnik,
upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 408 W. May St., Springfield, Ill., Martin
Zelenikar, Box 276, Barbours, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn.,
John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. May St.,
Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave.,
Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., na jugozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank
Somrak, 5300 Prosser Ave., Cleveland, O., William Bitter, 5805 St. Clair St.,
Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:

Predsednik: Frank Alai, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Jelko Oves, 3439 W. 26th St., Chicago, Ill.

Joe Shuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu,

se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanalajo na poslo gl. predsednika so naslovi:

Predsedništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške taj-
ništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega
odborna in jednote volbe so naslovi: Tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Law-
dale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na
naslov: Blagajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošiljajo
Frank Zalta, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priizvi na gl. porotni odsek so naj pošiljajo na naslov: John Under-
wood, 416 W. May St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglašci, narodnina in spisi vse nar-
je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59
So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

govo brezobzirnostjo, se je moglo
zgoditi, da je zašel na pota, ki je
na nje sahel povodom avdijske
pri donu Ramonu, o kateri hoče-
mo sedaj govoriti.

Ko je stopil gospod Bekker s
sluga Avgustom v vojvodsko je-
dilnico, se je koj videlo, da nje-
gova sunanost prav nič ne sata-
juje prošlosti njegovega življenja
in njegovega značja. Ostra soln-
čna luč ga je v prvem trenutku,
ko je stopil iz polmrake sprejem-
nice, za par hipov zasleplila, po-
meškal jo je nekaj časa, da bi
privabil svoje oči na novo svetlo-
bo, okoli njegovih usten pa se je
pojaval sčajnszad čuden smehljaj
in videlo se je, kakor da ne more
po svoji volji upravljati s svoji-
mi ustnicami. Njegov obraz je
nosil poteze grobe in neudane
energije. Nikdo ne bi mogel trdi-
ti, da je človek, ki je stal pred
velikim vojvodo, lep. Vrhu vsega
pa je kanilo njegovo sunanost
tudi to, da je bil do kože obrt.
Njegove obrvi so bile goste, ako-
raj šeststine, vendar tako svetlo
plave, da si jih komaj opazi. Pod
očmi je imel velike zatekle pod-
plutine, ki so pričale o njegovem
razuzdanem življenju. Na nosu
je imel naočnike brez roba, oble-
čen je bil v obnočeno salonsko
suknje s sivimi hlačami in rumeni
mišični čevlji na zaponke. Njegova
glečata postava je bila skoraj ko-
rulentna, a roke polne raznih pr-
stanov so bile kratke in debele.
Ko je Avgust v ironičnem name-
hom in naglasom najavil njegovo
ime, pogledal ga je še enkrat a
značilnim pogledom in se vrnil v
sprejemnico. Gospod Bekker se
je poklonil velikemu vojvodi. V
odgovor mu je dostojanstveno od-
mignil don Ramon s roko, ki je v
nji držal svojo cigaro.

"Prošli ste za avdijskeo pri-
metelj senor Paqueno".
Senor Paqueno, ki je pri vstopu
gospoda Bekkerja stal, se je
vključno naklonil, a gospod Bek-
ker mu je v odgovor lahno pokli-
mal s glavjo, kar je starega finan-
čnega ministra spravilo v tako za-
drego, da je ves zardel. Don Ra-
mon je videl, kako se Bekker tru-
di, da bi njegov obraz izgledal ko-
likor mogoče ponižen, uljuden in
zaupanja vreden, toda kolikor da-
lje časa ga je opazoval mogel se
prepričati — kajti vojvoda don
Ramon je bil kljub svojem abso-
lutizmu vendar le precej dober
psiholog, — mogel se je prepri-
čati, da je Bekkerjevo prizadevanje
prisiljeno in da krije za svoji-
m ponižnim amehljanjem nekaj
povsem drugega. Njegovo čelo in
ulsta so bile dokaz njegove brutal-
nosti. Preziren način, kako je od-
zdravil senoru Paqueno, je potrje-
val vojvodo v ti domnevi.

Prav gotovo ni prišel gospod
Bekker v avdijskeo, da bi se za-
vezel za tega ali onega, kajti vse
svoje življenje je posvetil samo se-
bi. Kaj hočete torej? S kakšno pro-
šnjo in kakšnim predlogom prih-
ja? Toda v kratkem času, ko ga
je opazoval, ko je videl njegove

(Dalje prihodnjic.)

"Prosveta" prinaša zanimive
vesti vsak dan. Ali ste naročili
na dnevnik "Prosveta"?

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite in
se prepričate, da je doma pri nas,
kuhanje vedno le najboljši in najče-
njej. Dobiti je tudi shirko sodov,
steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po po-
šti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v pro-
dajalnih železnice damo primeren po-
pust pri večjih naročilih. Piš

SLIKE IZ NASELBIN.

Johnston City, Ill. — Kakor je bilo že poročano v Prosveti, so tu blizu začeli s kopanjem premoga, in sicer na površju s parnimi lopatami. Odstranili so zemljo in potem nakladali premog na železniške voze. Ker je premogova plast precej na debelem, se je kompaniji izplačalo pripeljati najeteže in tudi precej premoga so producirali. To pa ni trajalo dolgo. Stavkarji videli početje kompanije so protestirali in jim povedali, da je tukaj stavka, ali njihov poveljnik, ki je bil ohenem delovodja, jim je povedal, da je on bos in nikdo, da ga ne prešene od tukaj. Rekel je, da naj se hitro poberejo, sicer se jim lahko pripeti kaj neprijetnega.

Stavkarji so dobro vedeli, s kom imajo opraviti, zato se so previdno odstranili in naznanili celo zadevo bližnjemu šerifu. Šerif je stvar preiskal in zahteval, da mu izroči orožje, opominjal jih je tudi, da lahko pride do bitke s stavkarji. Poveljnik najetežev mu je rekel: "Mi nismo napravljeni, ti se pa poberi odtod, sploh nimas tukaj česa iskati." — Šerif je povedal stavkarjem, kaj je dosegel, oni pa so hitro sklenili, kaj jim je storiti.

V ardu dne 21. t. m. se so začeli abirati stavkarji v nekem bližnjem kraju, da bodo šli nad najeteže ter zahtevali od njih prenehanje s delom. Tudi puške so imeli s seboj, ker pa jih ni bilo dovolj, je bilo treba počakati, da so jih pripeljali iz bližnjega mesta. Okoli poldneva je šlo gledat osem stavkarjev brez orožja, oboroženi čuvaji pa so letali skupaj kakor bi bila še prava vojna. Šli so proti stavkarjem in se jim posmehovali, ker pa niso imeli prilike, tudi streljali niso nanje. Nobeden izmed stavkarjev jim ni rekel žal besede, nahajali so se predaleč drug od drugega.

Popoldne so se pričeli stavkarji pomikati v veliki koloni proti

najetežem. Oni so bili seveda pozorni in pričeli so kar na lepem streljati na stavkarje. Tako se je pričela bitka z izprožitvijo od strani najetežev in je trajala celo noč. Končala je šele okoli sedmih zjutraj s preganjanjem najetežev. Najeteži so bili dobro zavarovani, okoli rova so imeli prepreženo žico, v katero je bil spušen električni tok. Stavkarji so previdno pretrgali ono žico in šele potem se jim ni bilo treba tako bati. Šli so lažje naprej. S seboj so imeli tudi strojne puške, ki so se jim pa slabo obnesele. Eno strojno je vodil nek štrajkar, izozemee in bivši vojak, ki se je plazil daleč po trebuhu, dokler ni prišel do pripravnega mesta. Tedaj je padel poveljnik najetežev. Drugi videč, da poveljnika ni več, so se podali. Stavkarji so tudi imeli zrakoplov, ki je precej pripomogel do hitrega konca boja. Vodila sta ga dva bišja vojaka. Menda nista nič vprašala po gospodarju zrakoplova, samo vzela sta ga in šla s njim nad najeteže.

Najeteži, ki niso padli, so bili po stavkarjih zajeti, razen, če je kdo ušel, kar pa natančno ne vemo. Ujetnike so peljali v bližnje mesto Herrin.

Koliko je bilo mrtvih pri tem boju, mislim, da ne bo izvedel nihče določeno, ker so se zavlekli na vse kraje v grmovje in poročila ne more nihče podati natančnega. Nekateri govorijo, da je prav mnogo mrtvih, drugi pa, da jih je manj, stanoko ne ve nikdo, mogoče bomo izvedeli čez dalj časa. Kolikor se sliši, so od stavkarjev padli trije in nekaj je ranjenih, ki jim želimo skorajšnjega okrevanja. Padlim želimo mir, ker so padli ne za vero in cesarja, tudi ne za domovino, temveč za boljši kosček trdo pridelnega kruha.

Mogotci nam ne marajo izboljšati kruha, zato rajše gredo po velikih mestih nabirati ljudi iz onih velikomestnih nižin, pretepače in razne zlikovce, dajo jim

tudi za tako delo velike vsote denarja, samo da naredi, kar jim velijo mogotci. Obžalujemo, ker pogosto čitamo, da so tudi med nami Slovenci taki najeteži. Tako ljudje si bodo rojaki zapomnili.

Ako nočejo biti suspendirani oni, ki so šli od tu delat med sedanjem stavko, naj plačajo assement, in sicer \$1.50 na mesec ter to prej kot bo stavka končana. Potem to ne bo več veljavno, zato je najboljša, da se takoj zglašijo pisмено ter povejo, kaj in kje delajo. To velja samo za one, ki so šli delat sedaj med stavko. Tako je bilo sklenjeno na seji našega lokala. Tudi lepo ni tako početje, vsi smo organizirani in vsi imamo enake pravice, vsi skupaj smo ustavili delo, mnogi živijo v silnih potrebah, a vseeno so trdni v stavki. Oni, ki so šli delat v druge kraje, se jim smejejo in ko bodo prišli nazaj, bodo hoteli reči, da so oni tisti, ki so zmaga-li v stavki. Po mojem bi take ljudi izključili ven iz unije, ker nočejo biti tu z nami, zato jih tudi ne potrebujemo.

Omeniti moram še, da se je poveljnik najetežev izrazil, da je šel že več stavk v Coloradu in Zapadni Virginiji. Država Illinois pa je nekaj drugega, tu ni za take lomilce stavk prostora na zemlji, zato pa je pod zemljo dobil prostor. Drugod je on razbijal stavke, tu je pa stavka njega. — Pozdrav vsem zavednim stavkarjem. — Stavkar.

New Derry, Pa. — Iz te naselbine še ni bilo dopisa v Prosveti, zato bom jaz poročal o razvoju stavke pri nas. V okolici je precej premogovih rudnikov, kjer smo si služili kruh, 12. aprila pa smo prenehali z delom in se pridružili organiziranim bratom. Prisegli smo zvestobo, da bomo na njihovi strani, dokler ne bo zmaga naša in tako stavka mirno teče naprej: nihče nas ne preganja. Kar se tiče produkcije premoga v tej okolici, je pičila, akoravno imajo nekaj onih, ki se ne zavedajo in so naklonjeni našim izkoriščevalcem. Ti ljudje a ovedinoma tukajšnji domačini in nekaj je drugih narodnosti. Zraven je tudi oni Slovenec, ki je pomagal leta 1910 zlomiti stavko in ga bom pozneje dal v javnost.

Drugi smo trdni kakor skala. Nihče ne miali, da bi se podal na delo, akoravno nam kompanije obljubljajo vse dobro in nam hočejo posli vrniti delo. Pravi-mo jim: "Kje ste pa bili lani, ko smo mi iskali delo in ga ni bilo, pustite nas sedaj pri miru."

Minuli teden se je posrečilo organizatorjem dobiti novo postojanko na našo stran, namreč rov, ki se imenuje "Branajser", kjer je delalo približno 200 rudarjev. Ta rov leži blizu Blairsville in je bilo težko priti do njega, ker je vse naokoli kompanijaka last. Pri prvem ahodu so imeli velike težkoče s kompanijskimi čuvaji, ki so jim hoteli preprečiti pot do

vhoda. Rov je kake štiri milje od tu in mi ni mogoče vsega poročati, ker mi tudi ni znano. Tudi ne vem, če je kaj rojakov tam naseljenih. — Pozdrav vsem zavednim delavcem. — Stavkar.

Westmoreland City, Pa. — Zatr-diti moram, da smo trdni v stavki kot smo bili prvi dan, ko je pričela. Nekaj je sicer najetežev kot skoro povsod, a med njimi ni Slovenca. To si lahko šteje-mo v čast. Kakor čitam po listih, pa se rojaki po drugih krajih tako nezavedni, da pomagajo našim nasprotnikom, ki se protivi ugoditi našim upravičenim zahtevam. To se jim ne bo posrečilo, bratje, zato je boljše, da takoj pristopite na našo stran.

Če bi mi propadli v tej stavki, bi bili naši otroci takorekoč prodani krutim podjetnikom kot sužnji za vedno, dokler ne bodo ugodili našim zahtevam.

V Pennu, Pa., so imeli zborovanje stavkajoči rudarji, pri čemur je prišel v dvorano katoliški župnik na Pennu in vprašal govor-nika, če mu je dovoljeno govoriti par besed. Govornik mu je pritrdil, da sme govoriti, ako ima dobre namene in tako je župnik nastopil. Govoril je: "Prišel sem, da vam pojasnim, kako mi je Westmoreland Coal kompanija dvakrat ponudila \$200, da bi vas nagovarjal, da se vrnete delat. Jaz pa tega ne morem storiti in tudi nočem, ker mene žive delav-

ci, ki so tudi zgradili cerkev in jo plačali. Držati moram z delavstvom. Na stavki ste in zmaga-li boste, samo ostanite doma in nikar ne hodite delat. Bodite mirni, pa boste zmagali."

Priznati mu moramo, da je njegov nastop hvalevreden in je pomagal utrditi zavest med delavci, čeprav je župnik. To pa je redka prikazen, sam rečem, da nisem še slišal katoliškega duhovnika, da bi kaj takega povedal, od koga se preživlja.

Pozdrav stavkarjem! — F. R.

SLUŽBO DOBI

Dobiti želim priletno Slovenko, ki naj bi čuvala in skrbela na otroke. Plaša po dogovoru; katero veseli to delo, naj se pisмено pri-glasi na naslov: Anton Popotnik, Box 32, Bensamer, Pa. (Adv.)

ZA SIVE LASE

"Natural Hair Restorer"

naše lasje hitro obnovi sive in druge lase pred izpadanjem. Odpravi prhljaj, redi ko-žico in pospeši rasti las.

"Natural Hair Restorer" ni barvilo in se uspešno uporablja na moške in ženske lase. Blaklonica a vse-mi navedili se vam pošlje za \$1.00 pla-šan v naprej.

Uspeh zagotovljen ali pa se vam vrne denar.

Victoria Mfg. Co., 654 Morton Bldg., New York City

SAMO TA MESEC

Imate priliko, da se poslužite to izredno razpodoje.

4 vrednostne in koristne komade za \$6.95 in kitajski srečni prstan damo prosto.

1) Poudariti velja, da kratko časa. Plače se danes po gori nasiljane stvari in kadar prejmete pokličite jih vašim prijateljem, sorodnikom, itd. in pustite naj razsodi njih vrednost. Pazite, da boste prvi, ki se bodo poslužili te ugodne ponudbe. Samo izredno to priliko, napisite vaše ime in naslov PRAVILNO, pričloste šče v poštini znamkah ali se pošiljate troške in mi vam bomo poslali stvari kot namikane prvi in opazne to spodaj.

2) Krasna KUKU ure naravnata in trpežna in finen lesa lepo izrezana. Koliko je najboljše izdelka in vredno, da drži vedno prvi čas a utrdi in jamčeno se vse vaše želje.

3) Edinstven vrste ure v srebrno-nikelnem pokrovu lepo okrašena. Nikelnasto kolesje je tako vzdržljivo, da drži vedno prvi čas in je jamčeno za več let.

4) Avtomatsko stalno šče s katerim lahko poravnate vaše želje ali pa opazno, šče kot stroj in jamče po dva kosa na enkrat, dve leti in 25 letov drže se da a vsakim želim.

5) Čiste male vrste fotograf naravnata in pločevine in rogov, ima dober glas čisto in jasno, zelo prijetno mali strojček. Tri gladije damo a vsakim strojem.

6) RANTONJ KITAJSKI SREČNI PRSTAN. Čarovalni spominčki kitajski prsten v katerega vsak kitajski verjame, da mu prinese srečo in na svojo željo. Milijone oblačil in krasnih stvari ne moremo omeniti, vaše prijatelje in budo tudi oni potem gotovo to naročijo. TOREJ NAROCITE HITRO!

UNION SALES COMPANY, Dept. 642 — 15 So. Desplaines St., Chicago, Ill.

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpisa bo naraščala sorazmerno z vašimi prizadevanji.

POŠILJAMO denar v stare domovino po dnevni ceni. PRODAJAMO tiskarte za potovanja v stare domovino in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK

Blue Island Ave., vogel 19. ceste, Chicago, Ill.

Največja Slovanska državna banka v Združenih državah.

Kapital in prihrate \$1,000,000.00

V korist vaše družine je vedeti vse podatke o tem mleku!

Štiri tisoč let je poznano to mleko kot glavna redilna hrana. Ker je še vedno priznано kot najboljša hrana, posebno še zadnje čase, ljudstvo ni le samo zadovoljilo z mlekom — temveč so se potrudili — da izvedo, kakšno mleko uporabljajo na njih domu.

DOBRO mleko se pričenja tam daleč v mekarni, od koder prihaja. To se pravi, da mora priti od čistih, zdravih krav — iz čiste bogate mekarnice na deželi. Mora biti molzeno v čiste kanve in pravilno ohlajeno in odvedeno takoj v čiste tovarne in pravilno spravljeno.

TO je postala velika industrijska trgovina — in v tej veliki industriji stoji Borden'sovo ime med prvimi.

BORDEN'S je že tri rodove delal edino le eno stvar — stregel ameriško-mu ljudstvu z dobri čistim mlekom in mlečnimi izdelki.

NA milijone otrok je bilo vredenih z Bordenovim Eagle Brand Mlekom in vsako leto si pridobi na sto in stotice več gojenčkov s tem čudovito dobrim mlekom.

Poleg tega pa tudi gleda širom dežele na milijone ljudi, da dobe iz Bordenove zaloge prekuhanano mleko, evaporirano mleko, je brezsladkorne. Ničesar drugega ni kot pravo čisto bogato Borden's mleko, kjer se je odstranilo del vode iz mleka in se zaprlo v zdravstvene kanve. Vsak čas v letu lahko dobite to mleko. Dobite svežega in čistega, ker Bordenove tovarne delajo in skrbje, da vam preskrbe mleko, ki je sveže in okusno. To je pravo čisto mleko iz dežele z vso smetano puščno v njem in le del vode je odstranjen. — Vi ga rabite po vaši volji vedno je to mleko sveže, edina razlika je, da ga zadostuje le polovična količina. Z drugimi besedami se to pravi ena škodelica Borden's Evaporiranega Mleka i nena škodelica vode je toliko kakor dve škodelici mleka v steklenicah.

The Borden Company

Borden Building, New York

Vtisnite si ta zavoj v spomin! Pravico imate do te Bordenove kakovosti. Glejte, da jo dobite!

Vaš grocer vas lahko zalaga. Vprašajte ga, po Bordenovem Evaporiranem Mleku!

